

Valtioneuvoston asetus Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ja sosiaali- ja terveysministeriön tehtävien uudelleenorganisoimiseksi ehdotetaan muutettavaksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annettua valtioneuvoston asetusta (675/2008) lisäämällä asetuksen 1 §:n 1 momenttiin uusi 4 kohta, jolla tarkennettaisiin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain (668/2008) 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tehtävää tutkia, seurata, arvioida ja kehittää sekä ohjata sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja antaa asiantuntijatukea hyvinvointia ja terveyttä edistävien politiikkojen, toimintatapojen ja käytäntöjen toteuttamiseksi.

Asian tausta

Pääministeri Orpon hallituksen ohjelmassa todetaan tarve hyvinvointialueiden ohjausrakenteiden kehittämiseksi ja selkeyttämiseksi. Hyvinvointialueiden kansallisen ohjauksen määräaikaisen alivaltiosihteerin tehtävän tuloksena julkaistiin maaliskuussa 2025 hyvinvointialuereformin etenemisen ja siihen liittyvän ohjaukokonaisuuden kehittämisehdotus (Hyvinvointialuereformin etenemisen ja siihen liittyvän ohjaukokonaisuuden kehittämistyö. Alivaltiosihteerin toimeksiannon ensimmäisen tehtävän loppuraportti. Valtioneuvoston julkaisuja 2025:56. [Linkki raporttiin.](#)) Raporttiin perustuvien kehittämisehdotusten toimeenpanoa (Kansallisen ohjauksen kehittämissuunnitelma) on tehty ministeriöiden virkatyönä, ja työn poliittisena ohjausryhmänä on toiminut kestävän hyvinvointiyhteiskunnan ministeriryöryhmä.

Raportti sisältää ehdotukset hyvinvointialueiden ohjauksen kehittämisen toimenpiteiksi. Kehittämisen toimenpiteenä raportissa on esitetty muun ohella, että kirkastetaan ministeriöiden ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen välisen yhteistyön toimintaperiaatteita ja koordinaatiota, luodaan selvät toimintamallit yhteistyölle sosiaali- ja terveysministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen välillä, sekä vahvistetaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen roolia informaatio-ohjauksessa. Lisäksi toimenpiteenä esitetään, että Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kyky palvella ohjauksen kokonaisuutta varmistetaan.

Asetuksenantovaltuus

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain 9 §:n mukaan tarkemmat säännökset laitoksen tehtävistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa. Laitos puoltaa muutosehdotusta. Koska muutokseen liittyy eräiden virkojen ja virkamiesten siirto sosiaali- ja terveysministeriöstä Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseen, muutosehdotus on käsitelty yhteistoimintamenettelyssä sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain (1233/2013) mukaisesti. Sosiaali- ja terveysministeriöstä Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseen siirtyvää henkilöstöä on kuultu yhteistoimintamenettelyn yhteydessä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen henkilöstön edustajia on kuultu laitoksen yhteistoimintamenettelyjen yhteydessä.

Strategiajohtaja Pasi Pohjola

VN/9725/2026 STM032:00/2026

Varsinaista laajempaa lausuntokierrosta ei pidetty, koska muutosehdotus koskee ainoastaan valtion keskushallinnon työnjakoa sosiaali- ja terveysministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kesken. Lausuntoa pyydettiin Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta. Laitos kannatti lausunnossaan asetusesitystä.

Nykytila ja sen arviointi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tehtävistä on säädetty Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain 2 §:ssä, jonka 1 momentin 2 kohdan mukaan laitoksen tehtävänä on tutkia, seurata, arvioida ja kehittää sekä ohjata sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja antaa asiantuntijatukea hyvinvointia ja terveyttä edistävien politiikkojen, toimintatapojen ja käytäntöjen toteuttamiseksi. Tehtävistä on säädetty tarkemmin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetussa asetuksessa.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain 2 §:n perustelujen mukaan tärkeä osa laitoksen tehtävää on vaikuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoihin siten, että eri toiminnot järjestetään käyttäjien etujen mukaisesti tarkoituksenmukaisella ja kustannustehokkaalla tavalla. Tämä tapahtuu paitsi laitoksen tutkimus- ja kehittämistoiminnan kautta, niin myös informaatio-ohjauksen keinoin kuten esimerkiksi laatimalla ja julkaisemalla ohjeita, oppaita ja suosituksia. Laitoksen tulee myös antaa asiantuntijatukea kunnille, kuntayhtymille ja valtionhallinnolle. Esimerkkinä tällaisesta asiantuntijatuesta esitöissä todetaan tartuntatauti – ja ympäristöterveystilanteet. (HE 124/2008 vp, s. 12.)

Sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla olevista, hyvinvointialueiden yleiseen ohjaukseen liittyvistä tehtävistä on säädetty sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 21 §:ssä, jonka mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon yleinen ohjaus, suunnittelu, kehittäminen ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa valtakunnallisesta sosiaali- ja terveyspolitiikasta, sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten tavoitteiden valmistelusta ja niiden huomioon ottamisesta hyvinvointialueiden toiminnan ohjauksessa.

Sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmän uudistamisen alkuvaiheeseen nähden sosiaali- ja terveysministeriön ohjaustehtävä on muodostunut laajaksi kokonaisuudeksi. Ennakoitua suurempi osa hyvinvointialueiden ohjauksesta on liittynyt poikkeusmenettelyihin. Sosiaali- ja terveysministeriön, ja erityisesti sen sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausosaston, tehtävien tarkastelussa on tunnistettu sellaisia tehtäviä, jotka eivät ole varsinaista strategista ja yleistä ohjausta, vaan ennemmin strategisen ohjauksen tukemiseen liittyviä asiantuntija- ja kehittämistehtäviä, jollaisia tarkoitetaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa. Kansallisen ohjauksen kehittämissuunnitelman mukaisesti Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen roolia informaatio-ohjauksessa tulisi vahvistaa, ja ohjauksen tukemiseen liittyvät tehtävät olisi tarkoituksenmukaista tehdä selkeämmin osana Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan seuraamiseen, arviointiin, kehittämiseen ja ohjaamiseen sekä asiantuntijatuken antamiseen liittyviä tehtäviä. Tällaiset tehtävät on tarkoitus siirtää sosiaali- ja terveysministeriöstä Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseen.

Vaikutukset

Vaikutukset virkamiehiin ja viranomaisten toimintaan

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos vastaisi jatkossa hyvinvointialueiden ohjausta tukevista asiantuntijatehtävistä ja tietotuotannon kehittämisestä. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaisi jatkossa ainoastaan hyvinvointialueiden strategisen ohjauksen tehtävistä tai muista tehtävistä sen mukaan, mitä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa tai muualla laissa on säädetty tai määrätty sen tehtäväksi.

Ohjausta tukevat tehtävät ja ohjauksessa tarvittavan tietotuotannon kehittämiseen liittyvät tehtävät siirrettäisiin sosiaali- ja terveysministeriöstä Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle. Tehtävät siirrettäisiin

Strategiajohtaja Pasi Pohjola

VN/9725/2026 STM032:00/2026

virkoineen ja nykyisine virkasuhteineen. Henkilöstön siirtämisellä turvattaisiin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kyky palvella ohjauksen kokonaisuutta siirtyvien tehtävien osalta. Virkojen ja virkasuhteiden siirtämisellä varmistettaisiin siirtyvien tehtävien edellyttämät resurssit.

Hyvinvointialueiden ohjauksen tukemiseen ja ohjaukseen liittyvien asiantuntijatehtävien sekä ohjauksessa tarvittavan tietotuotannon kehittämiseen liittyvien tehtävien siirto Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseen vahvistaisi laitoksen roolia asiantuntijatahona ja osana laitoksen informaatio-ohjauksen kokonaisuutta. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos vastaa laissa säädettyjen tehtävien nojalla tehtäväalueensa tietoperustasta ja sen hyödyntämisestä. Ohjauksen tietotuotannon kehittämiseen liittyvä tehtävä olisi osa laitoksen nykyisten tehtävien kokonaisuutta.

Henkilöstö ja vastaavat palkkausmäärärahat siirtyisivät tehtävien mukana sosiaali- ja terveysministeriöstä Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseen. Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseen siirrettäväksi ehdotettuja tehtäviä hoidetaan sosiaali- ja terveysministeriössä tällä hetkellä noin kahdeksan henkilötyövuoden työpanoksella. Osa tehtävistä on määräaikaisia. Valtion virkamiesten asemasta valtionhallinnon toimintojen uudelleenjärjestelyssä säädetään valtion virkamieslain 5 a §:ssä (1548/2011). Valtionhallinnon toimintojen uudelleenjärjestelyn yhteydessä virat ja niihin nimitetyt virkamiehet siirtyvät samaan virastoon kuin tehtävät siirtyvät. Määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitetty virkamies siirtyy viraston palvelukseen määräaikaisen virkasuhteensa keston ajaksi. Virka voidaan tällaisissa tilanteissa siirtää ilman virkamiehen suostumusta, jos virka siirretään virkamiehen työssäkäyntialueella. Työssäkäyntialue säilyy muutoksessa ennallaan. Palvelussuhteen ehdoista muutostilanteissa on sovittu virkaehtosopimuksella.

Siirrettäväksi ehdotetut tehtävät jakautuvat tällä hetkellä ministeriössä useammalle kuin kahdeksalle henkilölle, ja monen henkilön tehtävänkuvaan kuuluu sekä siirtyväksi ehdotettuja että ministeriöön jääviä tehtäviä. Yhteistoimintamenettelyn ja siihen kuuluneiden henkilökohtaisten muutokeskustelujen yhteydessä on selvitetty, keiden virkamiesten tehtävistä yli puolet on siirtyväksi ehdotettuja tehtäviä. Tällaisia henkilöitä on seitsemän. Heistä neljä on nimitetty virkaan ja kolme on määräaikaisessa virkasuhteessa. Tarkoitus on, että he siirtyvät valtion virkamieslain 5 a §:n mukaisesti Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseen. Lisäksi tehtävien siirron yhteydessä on tarkoitus siirtää yksi vakinaisessa virassa oleva virkamies, jonka nykyiset tehtävät ovat pääosin muita kuin siirrettäväksi ehdotettuja tehtäviä. Hänen virkansa siirrettäisiin valtion virkamieslain 5 §:n nojalla virkamiehen suostumuksella.

Taloudelliset vaikutukset

Tehtäväsiirtojen myötä sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenomomentin määrärahoista siirtyisi valtion talousarviossa vuoden 2026 osalta (1.6.-31.12.2026) kahdeksan henkilön palkkauskustannuksia vastaava määrä 400 000 euroa ja vuodesta 2027 lähtien seitsemän henkilön vuositason palkkakustannuksia vastaava määrä 630 000 euroa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen määrärahoihin. Yhden määräaikaisen tehtävän on tarkoitus päättyä vuoden 2026 lopussa virkamiehen nykyisen virkasuhteen päättyessä. Määrärahamuutokset on tarkoitus ottaa huomioon vuoden 2026 osalta valtion vuoden 2026 toisen lisätalousarvion yhteydessä ja vuodesta 2027 lähtien valtion talousarviossa.

Säännöskohtaiset perustelut

1 §. Laitoksen tehtävät

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 kohta, jonka mukaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tehtävänä olisi sen lisäksi, mitä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetussa laissa säädetään, huolehtia hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausta tukevista asiantuntijatehtävistä ja vastata ohjauksen tietotuotannon kehittämisestä.

Strategiajohtaja Pasi Pohjola

VN/9725/2026 STM032:00/2026

Ohjausta tukevilla asiantuntijatehtävillä tarkoitettaisiin tiedon analysointia ja jalostamista hyvinvointialueiden ohjauksessa käytettävään muotoon sekä asiantuntijankemysten tuottamista hyvinvointialueiden strategisen ohjauksen tueksi. Ohjauksella tarkoitettaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (621/2021) 21 §:ssä tarkoitettua ohjausta. Ohjauksen asiantuntijatukeen liittyvät tehtävät voisivat koskea ohjauksen eri osa-alueita, esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan, tietojohtamisen ja digitalisaation ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon vaikuttavuuteen, kustannuksiin, kustannusvaikuttavuuteen ja tietoturvallisuuteen liittyvää ohjausta. Ohjausta tukevat asiantuntijatehtävät voisivat liittyä myös hyvinvointialueiden ja palvelujärjestelmän ja sen kustannusten hallinnan ohjaamiseen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon sisällön ohjaamiseen. Hyvinvointialueiden ohjauksella tarkoitetaan tässä myös Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvaa ohjausta.

Ohjauksen tietotuotannon kehittämisen tarkoitettaisiin hyvinvointialueiden strategisessa ohjauksessa tarvittavan tiedon laadun, rakenteen, prosessien ja hyödynnettävyyden parantamista. Tietotuotannon kehittämisessä tulisi huomioida valtioneuvoston tasolla tehtävä yleinen ohjaus, kehittäminen ja suunnittelu ja siihen liittyvä tiedon tarve. Tietotuotannon kehittämistä olisi esimerkiksi tiedon eheyden, tarkkuuden, ajantasaisuuden ja kattavuuden parantaminen, tietomallien ja -rakenteiden kehittämisessä tarvittava yhteisten käsitteiden määrittäminen, eri järjestelmien välillä tarvittava tietomallien yhdenmukaistaminen sekä tiedon jalostaminen analytiikaksi ja mittareiksi. Tietotuotannon kehittämiseen kuuluisi lisäksi potilasluokittelujen ylläpito ja kehittäminen sekä yksikkökustannuslaskenta.

Siirtyvien tehtävien sisällön tarkempi määrittely ja toteutustapa suunniteltaisiin yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa.

Asetuksen 1 §:n 1 momentin 2 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että siitä poistettaisiin sotasiirtolaisten yhteiskunnallisesta huollosta annetun asetuksen (376/1942) mukaisten avustusten myöntämistä koskeva tehtävä. Kyseinen sotasiirtolaisia koskeva asetus on kumottu, joten laitoksella ei ole enää siihen liittyviä tehtäviä.

Koska asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 kohta, olisi edellä olevan 2 kohdan lopusta poistettava "sekä" -sana ja 3 kohdan lopussa oleva piste muutettava puolipisteeksi ja lisättävä kohdan loppuun puolipisteellä erotettuna sana "sekä".

Ruotsinkielisen asetuksen 1 §:n 1 momentin 1–3 kohtia ehdotetaan muutettavaksi edellä todetun kohdan 2 sisältöä koskevan muutoksen lisäksi teknisesti siten, että kohtien 1 ja 2 loppuun lisätään puolipisteet ja kohdan 3 loppuun lisätään puolipisteellä erotettuna myös sana "och".

Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1.6.2026.